

Onder de Doopsgezinden te Molkwerum

Een bakker-theoloog grijpt naar de pen (1695)

WIE de geschiedenissen van de Nederlandse Doopsgezinden van Blaupten ten Cate (1839), Kühler (1940) en Van der Zijpp (1952) na...

Beter dan na te speuren, waarom zijn naam door de vrijzinnige Doopsgezinden vergeten wordt en enkel voorkomt in het artikel van Prof. de Hoop Scheffer...

Memorabelen van Molkwerum

Het geschrift van Harmen Reymskens

De meeste godsdienstige geschriften uit de zeventiende en achttiende eeuw zijn voor moderne lezers ongenietbaar.

„Een verklaring over het ongenoegen der soo genaemde Doopsgezinde Christenen in Molkwerum over haren leeraar Harmen Reymskens...“

Wij begrijpen uit het boekje, dat Harmen Reymskens in 1668 geboren is. Als 20-jarige bakkersgezel kwam hij te Stavoren.

Een vriend dringt er bij hem op aan te gaan preken, maar eerst aarzelt hij nog. Er komen echter telkens predikers van buiten, die uit hun beperkte preken-voorraad een keus doen.

Later vond bakker Harmen deze gang van zaken onjuist. Er werd helemaal geen onderzoek gedaan naar zijn gevoelens.

Al is er dus aarzeling, toch waagt Harmen het. Na drie weken houdt hij al zijn eerste preek en na drie dagen al zijn tweede preek.

Zijn tegenstanders kunnen dit standpunt echter niet accepteren en zij weten de macht in handen te krijgen.

de Oude Friezen of Vlamingen. Tezamen moeten zij in de toen nog bloeiende plaats wel 7 of 800 zielen geteld hebben.

Gevaarlijke populariteit

In zijn eerlijke — en wat voor die tijd bijzonder treft — niet hatelijke geschrift zegt bakker Harmen niet, dat hij populairder spreker was dan zijn collega.

Wij moeten bewondering hebben voor onze bakker, die zijn leraarschap pro Deo waarnaam. Nog groter wordt ons respect, als wij zien, hoe hij zich niet zont in zijn groeiende populariteit, maar voortdurend tracht tot verdieping te komen.

Het is alsof Homme Heeres nu zijn kans schoon ziet. Het duurt maar even of hij en Ruidir Dirks, de leraar van Warns, vertellen, dat Harmen van de ware Doopsgezinde gronden is afgeweken.

Het is uit alles duidelijk — en dat maakt dit boekje tot een zelfs nu nog belangwekkend geschrift — dat wij hier te maken hebben met een eerlijk mens, die diep graaft en meer en meer gaat bevredigen, dat achter het irrationele dogma meer zit dan velen vermoeden.

Zijn tegenstanders kunnen dit standpunt echter niet accepteren en zij weten de macht in handen te krijgen.

ten de macht in handen te krijgen. Harmen, die zich niet ten koste van alles wil handhaven, voelt, dat hij gaan moet en doet dit ook interdaad.

J. J. KALMA.

Nieuws van de PLATENMARKT

WELLICHT de belangrijkste en zeker de belangwekkendste figuur uit de jazz-wereld is ongetwijfeld Louis „Satchmo“ Armstrong.

Of toch? Wie zijn nieuwste plaat heeft gehoord, zal hem alle (commerciële) dwalingen graag vergeven.

Satchmo heeft de tijd getrotseerd. Ondanks alles en allen die na hem kwamen. De swingperiode hoort ook al weer tot het verleden.

Maar zoals gezegd, ook de (jazz)-muziekgeschiedenis schreef voort. In Amerika stonden jongere musici op, die de „hot“ afzwoeren en „cool“ gingen spre-

len. Een van hen is de gitarist Bill de Arango (in 1921 geboren), een man met een fabuleuze techniek en van een wonderlijke muzikaliteit.

Voordat we Amerika verlaten nog even aandacht voor een nieuwe opname van Reverend Kelsy: „I'm a royal Child“ (Vocalion V 1028).

Procederende Jan Bata in ons land

De heer Jan Bata, de halfbroer van de omgekomen schoenenmagnaat en erfzater van het naar hem genoemde wereldconcern Tomas Bata Sr., is Zaterdag met de „Nieuw Amsterdam“ van de Holland Amerika Lijn in ons land aangekomen.

Jan Bata voert in tal van landen een strijd met zijn neef Tom Bata Jr om het eigendomsrecht van het miljoenenconcern. Jan Bata kwam uit New York, waar hij met zijn Nederlandse verdere vier weken heeft vertoefd.

In joun mei in heimsinnige spoekfûgel: de nachtswel Koekût, ûle en kikkert tagelyk

It Olfertsjild gongen yn it foarige nuvere forhalen oer. Iverige meidoggers an Iduna en it Folksalmenak hawwe se trou opskreaun.

gus e. europaeus, dy't yn Hollân wol „geitemelker“ en „vliegende pad“ neamd wurdt, nammen dy't der op tsjutte, dat it folk it by âlds al net op dizze heimsinnige fûgel fan it twiljocht stean hie.

Jierren herwaerts hie ik yn Olfertierp of de Sweach op in soele simmerjoun de nachtswellen al ris heard en nou't de gelegenheit him foardie woe ik dizze âlde kunde wer ris opsykje.

Oan trije kanten slute de bosken it sicht ôf, mar nei it Alddijp oer leit de romte iepen en by in rigele forwyldere âlde dinnen lâns, dêr't de mûzefalk (buizerd) gauris syn kontrôlepost ynlâmt, skimert it grien fan mieden en finnen boppe de heide syn brunens út.

En, sa die it bliken, hy is der thús. It wie earst in hiele toer om him op it spoar te kommen. Hwant net de fûgel sels, mar syn lûd moat it dwaen. En dat lûd freget in stille joun, sûnder wyn-gesús en sûnder al te oerstjûde lieten fan klyster, readboarsteke en skelfink, sûnder it wanlûd ek fan motorriders en bromfytzers op de fiere wegen.

Mar goed, it wurdt doch ienker rêstich yn 'e fierte en nou't de technyk him stihâldt, wurdt de natûr warber. De heide leit foar jin, nou't de Drinten al yn gjin jierren mear de strûken bi-plûze, mei de wylde groei fan tizeboskige dinnebeammen en de sier fan jonge spjirren, dy't as lette krystbeames hûnderten ljochtgreine kjerkes op 'e tûken tûge.

Der klapte ien yn 'e hannen...

Yn dizze wrâld klinkt dan ynienen, fierwe, in nûver lûd, krekt oft der earne in froask syn solo sjongt of in jonkje op en del fyts, mei oan it tsjin in blijke kartontsje, dat oanielwe rattleit. Allinne, it harket net sa nofteren. It is heimsinniger, net sa direkt en liket ek fan mear as ien kant te kommen.

Dat hânklappen docht er mei de flerken, dy't er ful tsjinnoar oan kletst en ûnder it wjukkeljen ropt er in reismennich helderoer fan „koyk“ of soks, dat de lytse stienlûtsjes ek sa kinne.

In pear minuten lang spint de fûgel yn syn beam as in freemd soarte fan kat, dan klapt it earne yn 'e loft en cart men der op ferocht, is, gliid er by de dinnen lâns en wurdt wei yn de skimer oant er fierwei in nij plakje ûntdutsen hat en it liet dat gjin liet is, spotsk suver op 'e nij ophellet. Swel en gjin swel, ûle, kokkût, kikkert, dat biste Caprimulgus allegaere tagelyk.

Frank Sinatra haalde „How deep is the Ocean“ van Irving Berlin út de archieven, gekoppeld aan een voortreffelijk „posin“ (Columbia DB 3575). Hiertal zal men de eerst volgende tijd veel horen.

Stafford-Weston verzekert altijd klasse. Nu ook. Eerlijk gezegd, wat teleurstellend vonden wij de hernieuwde kennis-making met Joan Regan: „Danger!“ (Decca 1733867). Dit heeft weinig te betekenen. Neen dan is „I worship you“ van de Stanley Brothers veel prettiger.

LOUIS ARMSTRONG

„Yearning“ en „Crazy Rhythme“, in Hilversum opgenomen met een buitenlandse gast, namelijk Tito Burns, die zijn collega Johnny Meyer vergezelt.

HITPARADE

No. één in de hitparade is in Amerika nog steeds „Cherry Pink“, waarvan we deze keer een gezongen uitvoering voorhanden hebben.

Zeer hoog genoteerd staat voorts „Dance with me Henry“ van Peggy Gibbs (Mercury 70572) een pittige song, die het ook heus wel zal doen.

„Ooievaarshuis“ in Duitsland

(Speciale correspondentie)

IN WIESBADEN (West-Duitsland) staat een groot, groen gebouw: het grootste militaire hospitaal van de Amerikaanse luchtmacht in Europa.

Ze komen uit Moskou, Ankara, uit Lissabon, Stockholm en Athene, uit Frankrijk en Noord-Afrika en natuurlijk ook uit Duitsland zelf.

Al deze luchtmachtbabies (zij worden „kuikentjes“ genoemd) worden in Wiesbaden bij de Burgerlijke Stand ingeschreven. „Gossie“, zei een jonge Amerikaanse moeder „dan is mijn Stanley een Duitser en dan kan hij nooit president van Amerika worden“.

zoveel mogelijk proberen te compenseren, dat hun echtgenoten op honderden of duizenden kilometers afstand zitten.

De geneesheer-directeur is een echte vader voor de babies, die aan zijn zorgen worden toevertrouwd, al zal hij als dokter waarschijnlijk niet zenuwachtig door de gangen jibseren.

Ook op spoedgevallen is gerekend; die worden vervoerd in een helikopter, die op een grasveld voor het hospitaal kan landen. Op het dak van het hospitaal is een windkanal bevestigd en langs de randen van het grasveld staan schijnworpers, zodat de piloten van de helikopters ook 's nachts kunnen landen.